

TÜBA'NIN ORTA DOĞU'DAKİ SON GELİŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMASI

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) [Uluslararası İlişkiler Çalışma Grubu](#) 12 Mart 2026 tarihli toplantısında ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırıları sonrasında başlayan savaşı, Orta Doğu, Körfez ve Lübnan bölgelerindeki çatışmaların derinleşmesini ve insani krizi bölgesel ve küresel boyutlarıyla ele almıştır. Toplantıda yapılan genel durum değerlendirmesi sonucu aşağıdaki bildirinin uluslararası akademik camia ve kamuoyu ile paylaşılması oybirliği ile uygun görülmüştür.

TÜBA, BM Şartı'nın 2(4). maddesi uyarınca hiçbir devletin başka bir devlete karşı kuvvet kullanamayacağını hatırlatır. Meşru müdafaa başlığı altında hiçbir siyasi, ideolojik ya da güvenlik gerekçesi, sivillere yönelik güç kullanımını veya devletlerin toprak bütünlüğü ile egemenlik haklarının ihlalini meşrulaştıramaz.

Bölgedeki çatışmalarda başta çocuklar olmak üzere sivillerin hayatını kaybetmesi derin bir endişeyle takip edilmektedir. İçme suyu, enerji, gıda, sağlık tesislerine, eğitim kurumlarına ve sivil yerleşim alanlarına yönelik kasıtlı saldırılar, BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ve Cenevre Sözleşmeleri'nin açık ihlalini oluşturmaktadır. Çevresel tahribat ve kültürel mirasın yok edilmesi telafisi güç sonuçlara ve büyük çaplı göç hareketlerine yol açmaktadır.

Hangi ülkeden kaynaklandığına bakılmaksızın eğitim ve araştırma kurumlarının hedef alınması kabul edilemez. İran, Lübnan ve Körfez bölgesi başta olmak üzere Orta Doğu'nun tüm çatışma coğrafyalarında öğrencilerin ve bilim insanlarının hayatlarını yitirmesi ve akademik kurumların işlevsiz kılınması, bilimsel süreklilik zincirinin kopması anlamına gelmektedir. Savaşlar sona erer, yıkılan bir eğitim kurumunun ve engellenen bir araştırma kuşağını yeniden inşa etmek ise nesiller alır.

Bu doğrultuda uluslararası toplumu ve ilgili tüm tarafları aşağıdaki başlıklarda ortak tepki vermeye/adım atmaya davet ediyoruz;

- Tüm çatışma alanlarında içme suyu, enerji, gıda, sağlık tesislerine, eğitim kurumlarına ve sivil yerleşim alanlarına, sağlık tesislerine ve eğitim yönelik saldırılar derhal sona erdirilmeli, Cenevre Sözleşmeleri'nden doğan yükümlülüklerle koşulsuz uyulmalıdır.
- Bölgedeki tüm devletlerin egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve iç işlerine saygı gösterilmeli, uluslararası hukuk ile güvence altına alınan haklar tüm coğrafyalarda fiilen korunmalıdır.
- Bilimsel araştırma faaliyetleri ve bu faaliyetlerin yürütüldüğü kurumlar, uluslararası hukuk çerçevesinde saldırılara karşı koruma altına alınmıştır. Çatışmadan etkilenen bölgelerde bilimsel faaliyetlerin sürdürülebilmesi için, çatışan tarafların bu kurumları etkileyebilecek saldırılardan kaçınmaları gerekmektedir.
- Tüm taraflar, bölgenin bütününe kapsayan kalıcı bir ateşkes için diplomatik kanalları etkin biçimde kullanmalı, uluslararası bilim kuruluşları barış süreçlerinde bilimi ve iş birliğini köprü olarak öne çıkarmalıdır.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

İnsan yaşamı ve onuru, her türlü siyasi hesap ve tartışmanın üzerindedir. TÜBA, bu bildiriyle bölgede yaşayan tüm halkların ortak haklarına, BM'nin temel ilkelerine ve insanlığın evrensel değerlerine dikkat çekmektedir. Akademimiz, yaşam hakkını kararlılıkla savunmayı ve kalıcı barışın tesisine yönelik çağrılarını sürdürecektir.

Türkiye Bilimler Akademisi Akademi Konseyi

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Hakkında:

TÜBA, Türkiye'de bilimin geliştirilmesi ve özendirilmesi misyonuna sahip özerk bir üst kuruluştur. Akademinin kökenleri, 1851 yılında kurulan Alimler Cemiyeti adı verilen Osmanlı toplumuna kadar gitmektedir. TÜBA, temel ve mühendislik bilimleri, sağlık ve yaşam bilimleri ve sosyal ve beşeri bilimler olmak üzere üç kategoride tüm bilim alanlarını kapsamaktadır. TÜBA, çalışma grupları, hibe ve ödül programlarının yanı sıra bilimsel etkinlik, raporlama gibi başlıklarda dünya bilim akademileri ve şemsiye kurum mahiyetindeki paydaşları ile işbirliği içinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Atf:

“TÜBA'nın Orta Doğu'daki Son Gelişmelere İlişkin Açıklaması”. (2 Nisan 2026). TÜBA. DOI: 10.53478/TUBA.STATEMENT.02. Link: <https://tuba.gov.tr/en/news/about-academy/tuba-statement-on-the-escalating-crisis-in-the-middle-east>

Lisans:

Bu açıklama, orijinal yazar ve kaynağa atıfta bulunulması koşuluyla sınırsız kullanıma izin veren Creative Commons Attribution lisans koşulları altında lisanslanmıştır (CC BY 4.0). Lisans koşullarının tamamı <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0> adresinde bulunabilir.

